

Sygn. akt VII U 1301/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia del. Mariusz Sorysz

protokolant : starszy sekretarz sądowy Ewa Sarecka

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2020 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Emerytalno-Rentowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

i Administracji w W.

o wysokość emerytury i renty funkcjonariuszy Policji

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

i Administracji w W.

z dnia 24 czerwca 2017 r. znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1301/19

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 24.06. 2017 r. ((...)) organ rentowy – Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Służby Więziennej w W., powołując się na art. 22a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2016 poz. 708 - zwana dalej „policyjną ustawą emerytalną”), ponownie ustalił wysokość renty inwalidzkiej odwołującego się od dnia 1 października 2017 r. na kwotę 1 000 zł. Organ rentowy wskazał, że renta inwalidzka odwołującego się z uwzględnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa wynosi 2914,77 zł.

W odwołaniu J. K. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie świadczenia w dotychczasowej wysokości tj. kwocie 2914,77.

Odwołujący zarzucił:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 2, art. 10, art. 30, art. 31 ust. 3, art. 32, art. 42 ust 3, 64 i art. 67 Konstytucji RP, poprzez naruszenie zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego prawa, zasady trójpodziału

władzy, zasady równości wszystkich wobec prawa, zasady ochrony praw nabytych oraz konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego;

2) naruszenie przepisów art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 1 Protokołu Dodatkowego do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, poprzez arbitralne naruszenie osobistych praw majątkowych i prawa poszanowania mienia, co stanowi przejaw nieuzasadnionej represji ekonomicznej.

Odwołujący wskazał, że organ rentowy przyjął za podstawę wydania decyzji okres jego służby przypadającej na okres od 16.03. 1980 r. do 30. 07. 1990r, którą pełnił jako wywiadowca Wydziału „B” KWMO K.. Odwołujący się podniósł, że wykonywał swoje obowiązki sumiennie i z należytą starannością, nie był karany i nie otrzymywał dodatkowych przywilejów sprzecznych z obowiązującymi prawami oraz podniósł, że od 31.07. 1990 r do 30.09. 1998 r był funkcjonariuszem Wydziału Techniki Operacyjnej KWP K.. Orzeczeniem nr (...) z 20 marca 2013 r uznany został za inwalidę i został zaliczony do drugiej grupy inwalidzkiej w związku ze służbą w Policji.

Odwołujący się podniósł, że poprzez wydanie decyzji doszło do naruszenia osobistych i majątkowych praw odwołującego się.

W odpowiedziach na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań. W uzasadnieniu nie negował faktów przytoczonych w odwołaniu, jednak podnosił, że był związany zarówno przepisami zastosowanej ustawy, jak też informacją z Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby odwołującego się na rzecz totalitarnego państwa, wobec czego brak jest podstaw do uwzględnienia odwołania.

Bezsporne w sprawie było to, że odwołujący się pobierał emeryturę „Policyjną” oraz rentę inwalidzką. Po ostatniej waloryzacji jego renta wyniosła 2914,77 zł. Zaskarżoną decyzją z 24.06. 2017 r. Dyrektor Biura Emerytalnego Służby Więziennej ponownie ustalił wysokość renty na kwotę 1000zł, z uwzględnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa.

Sąd ustalił następujące fakty:

Odwołujący się był wywiadowcą Wydziału „B” KWMO w K., swoją służbę pełnił w okresie od 16.03. 1980 r do 30.07. 1990 r. Okres w.w służby został uznany przez Instytut Pamięci Narodowej za służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszu Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Dowód: akta IPN k 34 , informacja o przebiegu służby wystawiona przez IPN – k. 32 karta ewidencji funkcjonariusza k 35 i nast, akt emerytalno-rentowych.

Powyższe fakty Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych odwołującego się oraz aktach emerytalno-rentowych. Prawdziwość tych dokumentów nie była kwestionowana przez strony postępowania i nie budziła wątpliwości Sądu co do ich treści i wiarygodności.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie jest bezzasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Kluczowym w niniejszej sprawie jest zagadnienie zachowania przez przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tzw.

druga ustawa dezubekizacyjna) standardów zgodności z Konstytucją RP, Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Traktatem o Unii Europejskiej oraz Kartą Praw Podstawowych.

Ustawą z 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, z dniem 1 stycznia 2010 r. obniżono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa do 31 lipca 1990 r. z 2,6% do 0,7%, przyjmując, że prawa te zostały nabyte niesłusznie z punktu widzenia aktualnej oceny działalności tych instytucji, wobec czego jako dopuszczalną uznano likwidację tzw. przywilejów emerytalno-rentowych byłych funkcjonariuszy, nadanych im przez władze w czasach poprzedniego ustroju. Przepisy tej ustawy zostały uznane za zgodne z Konstytucją RP (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 24 lutego 2010 r., K 6/09).

1 stycznia 2017 r. weszła w życie tzw. druga ustawa dezubekizacyjna (ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2016 poz. 2270), która wprowadziła nie tylko obniżenie emerytur byłych funkcjonariuszy, ale też rent inwalidzkich czy rent rodzinnych po osobach, które „pełniły służbę na rzecz totalitarnego państwa”. Przepisy tej właśnie ustawy stały się podstawą wydania zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 13b ustawy emerytalnej funkcjonariuszy, za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się służbę od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. w wymienionych w tym przepisie instytucjach i formacjach. W ramach nowelizacji wprowadzono także nowe zasady obliczania wysokości przysługujących świadczeń.

Zgodnie z art. 15c ust. 1 omawianej ustawy, w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

- 1) 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b;
- 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4.

Na podstawie art. 15c ust. 3 wysokość emerytury ustalonej zgodnie z ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przy czym w 2017 r. kwota ta wynosiła 2 069,02 zł brutto. Efektem powyższego była niemożność uwzględnienia ponad wyznaczony limit przy obliczaniu emerytury okresów zatrudnienia także poza służbą mundurową i innych, o których mowa w art. 14 policyjnej ustawy emerytalnej, które dotychczas doliczało się do wysługi emerytalnej i podwyższały one emeryturę o 1,3 % podstawy jej wymiaru. Uchylony został także art. 15b, który umożliwiał odpowiednie stosowanie do osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa i pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., m.in. art. 15 ust. 4, który stanowi, że emeryturę podwyższa się o 15% podstawy wymiaru emerytowi, którego inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą. Obecnie natomiast nowy przepis art. 15c ust. 2 stanowi co prawda, że przepisy art. 14 i art. 15 ust. 1-3a, 5 i 6 stosuje się odpowiednio, niemniej jednak emerytura nie podwyższa się zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3, jeżeli okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b.

Zgodnie z art. **22a**. 1. W przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, rentę inwalidzką ustaloną zgodnie z art. 22 zmniejsza się o 10% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Przy zmniejszaniu renty inwalidzkiej okresy służby, o której mowa w art. 13b, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

2. W przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i została zwolniona ze służby przed dniem 1 sierpnia 1990 r. rentę inwalidzką wypłaca się w kwocie minimalnej według orzeczonej grupy inwalidzkiej.

3. Wysokość renty inwalidzkiej, ustalonej zgodnie z ust. 1, nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

4. W celu ustalenia wysokości renty inwalidzkiej, zgodnie z ust. 1 i 3, organ emerytalny występuje do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o sporządzenie informacji, o której mowa w art. 13a ust. 1. Przepisy art. 13a stosuje się odpowiednio.

5. Przepisów ust. 1 i 3 nie stosuje się, jeżeli osoba, o której mowa w tych przepisach, udowodni, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, przepis art. 15c ust. 6 stosuje się odpowiednio.

7. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłosi, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", obowiązującą od dnia ogłoszenia ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin miesięczną kwotę przeciętnej renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczoną za ostatni miesiąc kwartału poprzedzającego datę ogłoszenia ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Przepis art. 15c ust. 8 stosuje się odpowiednio.

8. Miesięczna kwota przeciętnej renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszona przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z ust. 7, podlega waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

9. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji obowiązującą od tego terminu kwotę, o której mowa w ust. 8.

Służba odwołującego się w okresie od 16.03.1980 r do 30.07.1990 r. była służbą w jednostce organizacyjnej określonej w art. 13b policyjnej ustawy emerytalnej, w konsekwencji czego odwołujący się został uznany przez organ rentowy za osobę pełniącą służbę na rzecz totalitarnego państwa, co skutkowało obniżeniem należnej mu renty inwalidzkiej.

W doktrynie i w orzecznictwie domniemanie konstytucyjności tworzonych przez państwo aktów prawnych jest traktowane jako zasada prawna. Zgodnie z aktualnym orzecznictwem TK, ustawa cieszy się domniemaniami konstytucyjności od momentu jej uchwalenia przez parlament, a zatem przed jej podpisaniem przez Prezydenta i ogłoszeniem w Dzienniku Ustaw. Zgodnie z art. 190 ust. 1 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny.

- dwunastu miesięcy. Powyższe oznacza, że domniemanie zgodności z konstytucją danego przepisu obowiązuje do momentu, gdy Trybunał Konstytucyjny orzeknie o utracie mocy obowiązującej danej normy prawnej.

Opierając się na opisanym powyżej domniemaniu zgodności ustaw z Konstytucją, co dotyczy również ustawy będącej podstawą wydania zaskarżonej decyzji, nie można przyjąć, iż cytowane przepisy naruszają prawa odwołującej się.

Należy również spojrzeć na sprawę mając na względzie kontekst historyczny i społeczny. Po II wojnie światowej państwo polskie zostało pozbawione swojej podmiotowości jako wolne i niezależne państwo, jako że pozostawało pod silnymi wpływami sowieckimi. Władze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej nie reprezentowały interesów państwa polskiego i jego obywateli, lecz interesy obcego państwa, czego efektem było m.in. represjonowanie ludności. Zdaniem Sądu odwołujący się wstępując do Milicji Obywatelskiej, przyczynił się do utrwalania nielegalnej władzy, podobnie jak inne jednostki podejmujące pracę w organach władzy i innych jednostkach organizacyjnych, takich jak Służba Więzienna, Służba Bezpieczeństwa.

Wskazać wypada, że nie całe społeczeństwo w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej współpracowało z organami państwa totalitarnego – część ludzi takiej współpracy nie podjęła i mniej lub bardziej aktywnie przeciwstawiała się władzy. Gdyby odwołujący się oraz inne osoby nie zdecydowałyby się na pełnienie służby w podległych władzy jednostkach, to ta władza, funkcjonująca w sposób nielegalny, nie byłaby w stanie działać.

Zdaniem Sądu – na co również należy zwrócić uwagę – funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej z racji wykonywanej pracy korzystały z większej liczby przywilejów w porównaniu do pozostałych obywateli, którzy nie współpracowali z państwem totalitarnym. Odwołujący się odniósł korzyść z pełnienia przez niego służby na rzecz totalitarnego państwa i w związku z tym zasadne jest w ocenie Sądu przyjęcie takiego rozwiązania, jakie wynika z zaskarżonej decyzji, czyli obniżenie świadczenia. Przemawiają za tym względy sprawiedliwości społecznej. Nie można bowiem korzystać z dobrodziejstw państwa prawa tylko dlatego, że aktualnie taki system w Polsce obowiązuje, jeśli korzystało się z wszelkich przywilejów totalitarnego państwa, jednocześnie przyczyniając się do dalszego trwania tego państwa i uniemożliwiając realizację zasad państwa prawa.

Mając to na uwadze, Sąd oddalił odwołanie na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.